

WEBINAR: Specustawa o pomocy obywatelom Ukrainy – jak wpłynie na przedsiębiorców?

Pytania i odpowiedzi

ZASADY WJAZDU

- 1. Czy cudzoziemcy przyjeżdżający po 24.02 ale z terenu innego państwa też są objęci tą ustawą? Kraj z którego przyjechali był tylko tranzytem dla nich.**

Specustawa nie obejmuje tych osób. Osoby te będą mogły zalegalizować swój pobyt na zasadach ogólnych lub ubiegać się o ochronę tymczasową.

- 2. Czy osoby, które wyjechały wcześniej np. 23 lutego mają szansę być objęci ustawą?**

Specustawa obejmuje tylko osoby, które wjechały począwszy od 24 lutego br.

- 3. Czy dobrze rozumiem, że jeśli obywatel Ukrainy ma potwierdzenie wjazdu po 24.02. to z automatu jego pobyt jest legalny przez 18 miesięcy, czy jeszcze trzeba się gdzieś zameldować na pobyt czasowy?**

Tak, takie osoby będą mogły przebywać legalnie w Polsce przez 18 miesięcy (tzn. na okres do 24 sierpnia 2023 roku) w niniejszej procedurze, nie ma wymogu podejmowania działań ze strony cudzoziemców, jak również złożenia dodatkowych wniosków.

Jednocześnie jeśli pobyt cudzoziemca w Polsce jest dłuższy niż 30 dni podlega on obowiązkowi meldunkowemu. Tak stanowi art. 40 i art. 59 ustawy o ewidencji ludności z dn. 24 września 2010 r. W tym przypadku numer PESEL nadawany jest z urzędu przy dokonywaniu czynności meldunkowej w dowolnym urzędzie gminy.

- 4. Jak potwierdzić termin wjazdu osób, które nie miały paszportów a wjechały na dowód osobisty i akty urodzenia dzieci?**

Jeśli wjazd nie został zarejestrowany przez Straż Graniczną, cudzoziemiec jest zobowiązany do złożenia wniosku o zarejestrowanie pobytu nie później niż 60 dni od dnia wjazdu na terytorium RP w dowolnym organie wykonawczym gminy.

5. W jaki sposób można zweryfikować czy dana osoba przyjechała przed czy po 24 lutego? Dostęp do rejestru, który ma być stworzony, zwykle firmy, mają nie mieć dostępu.

Po zarejestrowaniu pobytu w urzędzie gminy wszystkie najważniejsze dane identyfikacyjne, w tym również data wjazdu do Polski mają być wprowadzone do publicznej aplikacji mobilnej mObywatel.

6. Jak długo czeka się na decyzję o udzielenie ochrony czasowej?

Co do zasady, decyzja jest wydawana w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku. Niemniej jednak, z uwagi na to, że urzędy nie mają doświadczenia praktycznego w rozpatrywaniu takich wniosków, trudno wskazać ile potrwa ich rozpatrywanie w praktyce.

7. Czy obywatel Ukrainy, który wjeżdża do Polski w okresie obowiązywania specustawy, może zdecydować się "odrzucić" jej rozwiązania i zdecydować się aplikować np. o zezwolenie na pobyt tymczasowy na normalnych warunkach?

Tak, osoby te mogą skorzystać ze standardowej procedury legalizacji pobytu m.in. złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (tzw. Blue Card) lub zezwolenie na pobyt czasowy dla członków rodziny.

8. Co z osobami, które miały wyrobione oświadczenia, a wjechały po 24 lutym do PL? Jak rozpatrywać legalność osób, które miały wyrobione oświadczenia po 24 lutym?

Osoby te mogą kontynuować pracę na podstawie oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy. Natomiast pobyt osób, które wjechały do Polski po 24 lutego 2022 r. będzie przedłużony z mocy prawa na okres 18 miesięcy (tzn. do dnia 24 sierpnia 2023 r.).

9. Czy osoba z Rosji mieszkająca w Ukrainie z dostępem do rynku pracy i statusem uchodźcy politycznego może być objęta ustawą?

Specustawa nie obejmuje obywateli Rosji. Wyjątek od powyższej zasady stanowią małżonkowie obywateli Ukrainy nieposiadający obywatelstwa ukraińskiego.

DOKUMENTY

1. Art. 42 ust. 4 stanowi że w przypadku obywatela Ukrainy będącego kierowcą wykonującym międzynarodowy transport drogowy lub niezarobkowy międzynarodowy przewóz drogowy, przedłużona do 31.12.2022 wiza krajowa będzie uprawniała do przekraczania granicy, a w dokumencie podróży zostanie umieszczona nowa naklejka wizowa. Jaki urząd/organ będzie odpowiedzialny za wydawanie naklejek, bo ta kwestia nie została doprecyzowana w ustawie.

Zgodnie z aktualnymi informacjami zamieszczonymi na stronie Urzędu do Spraw Cudzoziemców wiza krajowa podlegająca przedłużeniu z mocy prawa do 31 grudnia 2022 r. na podstawie specustawy nie będzie uprawniać do

swobodnego przekraczania granicy. W tej sytuacji obywatele Ukrainy posiadający wize krajowe, których okres ważności skończył się w okresie od 24 lutego br. lub zakończy się w najbliższym czasie, a są zainteresowani wykonywaniem pracy jako kierowcy w transporcie międzynarodowym, powinni niezwłocznie wystąpić o udzielenie im zezwoleń na pobyt czasowy i pracę (o których mowa w art. 114 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach). Właściwe w sprawach cudzoziemców wydziały urzędów wojewódzkich będą priorytetowo przyjmować i rozpatrywać wnioski od obywateli Ukrainy, którzy są kierowcami w transporcie międzynarodowym.

Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej UDSC pod adresem

https://www.gov.pl/web/udsc/informacja-ws-wiz-krajowych-ukrainskich-kierowcow-transportu-miedzynarodowego#_edn3

2. *A jak będzie traktowana taka wiza kończąca swoją ważność w Norwegii, które nie jest w UE? Kierowcy międzynarodowego.*

Zgodnie z aktualnymi informacjami zamieszczonymi na stronie Urzędu do Spraw Cudzoziemców wiza krajowa podlegająca przedłużeniu z mocy prawa do 31 grudnia 2022 r. na podstawie specustawy nie będzie uprawniać do swobodnego przekraczania granicy. Cudzoziemiec powinien wystąpić o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę. Zezwolenie to będzie uprawniać do pobytu w państwach strefy Schengen do 90 dni w każdym okresie 180-dniowym bez konieczności uzyskiwania wiz od organów poszczególnych państw strefy Schengen. Norwegia pozostaje poza UE, ale należy do strefy Schengen.

Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej UDSC pod adresem

https://www.gov.pl/web/udsc/informacja-ws-wiz-krajowych-ukrainskich-kierowcow-transportu-miedzynarodowego#_edn3

3. *Cudzoziemka posiada wizę do dnia 06.05.2022 r. Do Polski wjechała 28.02.2022 r. Rozumiem, że dla tej cudzoziemki nie musimy mieć oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy i jej wiza będzie przedłużona do dnia 31.12.2022 r.?*

Tak, można skorzystać z rozwiązań specustawy w zakresie legalizacji pobytu i pracy. Legalny pobyt będzie przedłużony do 31.12.2022 r. Natomiast warunkiem podjęcia pracy w Polsce będzie jedynie zgłoszenie do PUP w terminie 14 dni od dnia podjęcia pracy przez obywatela Ukrainy.

4. Czy obywatele Ukrainy przybyli do Polski po 24/02/2022 mają obowiązek meldunkowy? Czy przy wnioskowaniu o nr PESEL będą musieli podać adres zamieszkania?

Tak, jeśli pobyt cudzoziemca w Polsce jest dłuższy niż 30 dni podlega on obowiązkowi meldunkowemu. Tak stanowi art. 40 i art. 59 ustawy o ewidencji ludności z dn. 24 września 2010 r. W tym przypadku numer PESEL nadawany jest z urzędu przy dokonywaniu czynności meldunkowej w dowolnym urzędzie gminy. Jeśli cudzoziemiec nie może się zameldować (np. mieszka w hotelu), numer PESEL można uzyskać na podstawie rozwiązań specustawy.

5. Co z osobami, którym kończy się termin paszportów po przekroczeniu granicy RP?

W przypadku wygaśnięcia ważności paszportu na wyjazd za granicę okres ten może zostać przedłużony do 5 lat (dla obywateli Ukrainy powyżej 16 lat) na wniosek osoby lub jej przedstawiciela ustawowego. Wniosek należy złożyć w konsulacie. Ta czynność konsularna jest bezpłatna.

6. Co z obywatelem UKR, który wjechał do PL po 24.02 z paszportem ukraińskim, a kilka dni później jego paszport biometryczny dotarł do PL (inna osoba z UKR przywiozła go do PL) - specustawa ma zastosowanie? Pieczętka z datą przekroczenia granicy jest w paszporcie ukraińskim

Tak, osoba zostanie objęta specustawą. Warto pamiętać, że jeżeli wjazd nie został zarejestrowany (w tym przypadku osoba nie posiada stempla wjazdowego w paszporcie biometrycznym) wymagane będzie zarejestrowanie pobytu w dowolnym urzędzie gminy na wniosek cudzoziemca. Wniosek ten należy złożyć nie później niż 60 dni od wjazdu.

7. Na podstawie jakiego wniosku zalegalizować pobyt i nadać PESEL i w jakim urzędzie (dzielnicy?) oraz jak zgłosić do UP zatrudnienie osoby - prośba o drafty wniosków

Wniosek o zarejestrowanie pobytu oraz nadanie numeru PESEL składa się osobiście w siedzibie organu gminy na piśmie utrwalonym w postaci papierowej, opatrzonym własnoręcznym czytelnym podpisem, wypełnionym przez wnioskodawcę. Wzór wniosku został ogłoszony w Biuletynie Informacji Publicznej ministra właściwego do spraw cyfryzacji. Wzór jest dostępny zarówno w wersji PL-UA jak i PL-RU. Termin powszechnego uruchomienia obsługi wniosków o nadanie numeru PESEL ustanawia się na dzień 16 marca 2022 r. Natomiast, powiadomienie o powierzeniu wykonywania pracy obywatelowi Ukrainy jest dostępne na portalu praca.gov.pl w zakładce "Zatrudnianie cudzoziemców".

8. Czy jak Ukrainiec uzyska numer PESEL w Polsce czy ogranicza to jakoś możliwość przeprowadzki do innego kraju UE i korzystania tam z przywilejów na Ukraińców?

Nie, numer PESEL nie wpływa na zmianę miejsca zamieszkania, jak również na przeprowadzkę do innego kraju.

9. Czy dokumentacja potrzebna do nadania nr PESEL musi być przetłumaczona?

Tłumaczenie dokumentów na język polski nie jest wymagane. Do wniosku należy dołączyć fotografię osoby, której numer PESEL jest nadawany. Organ gminy może zapewnić obywatelowi Ukrainy nieodpłatne wykonanie fotografii.

10. Kiedy, gdzie i w jaki sposób, jakim wnioskiem składamy prośbę o PESEL?

Wniosek składa się osobiście w siedzibie organu gminy na piśmie utrwalonym w postaci papierowej, opatrzonym własnoręcznym czytelnym podpisem, wypełnionym przez wnioskodawcę. Wzór wniosku został ogłoszony w Biuletynie Informacji Publicznej ministra właściwego do spraw informatyzacji. Termin powszechnego uruchomienia obsługi wniosków o nadanie numeru PESEL ustanawia się na dzień 16 marca 2022 r.

11. *Jak można wyrobić zagubione ukraińskie prawo jazdy - będzie niezbędne do wykonywania pracy?*

W przypadku utraty prawa jazdy, należy się zgłosić do urzędu miasta (Referat Rejestracji Pojazdów). W tym celu wymagane będzie przedstawienie zaświadczenia o ukończeniu placówki edukacyjnej do szkolenia kierowców pojazdów (свідоцтво про закінчення навчального закладу з підготовки водіїв транспортних засобів) wraz tłumaczeniem na język polski sporządzone lub poświadczone przez tłumacza przysięgłego lub właściwego konsula RP. W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji prosimy o kontakt z urzędem gminy.

12. *Czy legalizacja pobytu na podstawie specustawy będzie wiązała się z wydaniem cudzoziemcowi karty pobytu?*

Obywatel Ukrainy będzie mógł otrzymać zezwolenie na pobyt czasowy na 3 lata, zaś wniosek w tej sprawie można złożyć nie wcześniej niż po upływie 9 miesięcy i nie później niż po 18 miesiącach. W tym przypadku będzie wydana karta pobytu. Natomiast w przypadku przedłużenia pobytu na okres 18 miesięcy - nie ma wymogu podejmowania działań ze strony cudzoziemców, jak również nie będą wydawane dokumenty pobytowe.

13. *Przedłużanie pobytów - dla tych przed 24/02 działa nadal ustawa covidowa, a dla wjazdów po 24/02 - specustawa z 12 marca. Zgadza się?*

Specustawa przewiduje również przedłużenie dotychczasowych tytułów pobytowych (wizy krajowej i zezwolenia na pobyt czasowy) w sytuacji gdy straciły one ważność 24 lutego 2022 r. lub później. Pobyt ulega wówczas automatycznemu wydłużeniu do dnia 31 grudnia 2022 r. W przypadku, gdy okres ważności krótkoterminowych tytułów pobytowych (m.in. ruchu bezwizowego, wizy Schengen, dokumentu pobytowego wydanego przez

inne państwo strefy Schengen) przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., a pobyt rozpoczął się przed tym dniem - pobyt obywatela Ukrainy także uznaje się za legalny przez 18 miesięcy.

DZIECI

- 1. Czy pełnoletnia siostra mieszkająca i pracująca w Polsce może być opiekunem tymczasowym swojego małoletniego rodzeństwa bez konieczności prowadzenia postępowania sądowego opisanego w art 25 i nst? Rodzice pozostali na Ukrainie.**

Zgodnie z przepisami specustawy, opiekun tymczasowy powinien uzyskać zezwolenie sądu opiekuńczego we wszelkich sprawach, które dotyczą małoletniego lub jego majątku.

- 2. Jak wygląda sytuacja małoletnich dzieci, które przyjechały po 24.02. do matki Ukrainki mieszkającej w Polsce legalnie od 6 lat? Czy one podlegają specustawie a matka nie? czy matka jest objęta z automatu jako ich najbliższa rodzina?**

Małoletnie dziecko, które wjechało na terytorium RP od 24 lutego 2022 r. jest objęte przepisami specustawy w zakresie przedłużenia pobytu na okres 18 miesięcy. Jednocześnie, istnieje możliwość uzyskania zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną. Zezwolenie na pobyt czasowy dla dziecka cudzoziemca jest udzielane na okres ważności zezwolenia na pobyt rodzica.

- 3. Jakie dokumenty będą wydawane dzieciom, które posiadają tylko akt urodzenia? Czy matka musi jechać do konsulatu z dziećmi?**

Na okres stanu wojennego w Ukrainie Gabinet Ministrów zatwierdził tymczasową procedurę wpisania informacji o dziecku w paszporcie rodziców. Wniosek o dokonanie wpisu małoletniego dziecka w dokumentach paszportowych rodziców należy złożyć w konsulacie.

ZATRUDNIANIE UCHODźCÓW

1. Czy osoby, które obejmuje ustawa mogą otworzyć jednoosobową działalność w Polsce?

Tak, obywatele Ukrainy objęci przepisami ustawy będą mogli podejmować i wykonywać działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na takich samych zasadach jak obywatele polscy, pod warunkiem uzyskania numeru PESEL.

2. Jeśli w powiadomieniu wpisujemy określony wymiar godzinowy, a następnie wymiar godzin ulegnie zmianie (w dół/ w górę) - czy wystąpi obowiązek kolejnego powiadomienia? czy będzie możliwość zgłaszania zatrudnienia nie podając liczby godzin?

Przepisy nie wskazują, że w powiadomieniu należy podać wymiar godzinowy.

3. Czy osoba zatrudniona w trakcie m-ca musi otrzymać co najmniej minimalne wynagrodzenie czy proporcjonalne (dotyczy umowy zlecenia)?

W naszej ocenie, należne jest wówczas wynagrodzenie proporcjonalne.

4. Co z osobami, które pracowały i przebywały legalnie przed 24 lutym nie mogącym wrócić na Ukrainę? W jaki sposób będziemy mogli ich zatrudnić Czy specustawa przewidziała dla nich rozwiązania?

Wszyscy obywatele Ukrainy przebywający legalnie na terytorium RP mają prawo do wykonywania pracy. Warunkiem będzie zgłoszenie w ciągu 14 dni informacji o tym, że cudzoziemiec podejmuje pracę. Powinno być to dokonane przez pracodawcę w powiatowym urzędzie pracy. Jest to jedynie obowiązek informacyjny (którego będzie można dokonać przez portal praca.gov.pl), forma współpracy nie ma znaczenia. Powiadomienie o powierzeniu wykonywania pracy obywatelowi Ukrainy jest dostępne na portalu praca.gov.pl w zakładce "Zatrudnianie cudzoziemców".

5. Czy poziom wynagrodzenia na poziomie minimalnego wynagrodzenia za pracę pomniejsza się proporcjonalnie w stosunku do zatrudnienia na część etatu?

Tak, w przypadku osób zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę ustala się w kwocie proporcjonalnej do liczby godzin pracy przypadającej do przepracowania przez pracownika w danym miesiącu.

6. Od kiedy specustawa wchodzi w życie i możemy zatrudnić obywateli Ukrainy na podstawie powiadomienia UP?

Ustawa weszła w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 12.03.2022 r., z mocą od dnia 24 lutego 2022 r..

7. Osoba, która ma tylko paszport ukraiński - może podjąć pracę, czy najpierw musi uzyskać nr PESEL?

Może podjąć pracę na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej. Nie może jednak bez numeru PESEL podejmować i wykonywać działalności gospodarczej.

8. Czy dla obywatela Ukrainy, który wjechał na bazie specustawy do Polski i posiada Kartę Polaka potrzebne jest powiadomienie do PUP, jeśli taką osobę zatrudnimy?

Rozumiemy, że obywatel ten wjechał 24 lutego br. lub później, takie osoby mogą podjąć legalnie zatrudnienie - niemniej należy powiadomić PUP w terminie 14 dni od dnia podjęcia zatrudnienia.

9. Czy jako polska spółka (oddział firmy) musimy zatrudnić kolegów z Ukrainy w tej spółce, czy mogą oni nadal być zatrudnieni w ukraińskim oddziale i świadczyć pracę na jej rzecz, ale zdalnie?

Pracownicy nadal mogą świadczyć pracę w ukraińskim oddziale zdalnie. Nie ma potrzeby zatrudniania ich przez polską spółkę. Jeśli przekroczyli polską granicę po 24 lutego 2022 r. ich pobyt będzie uznawany za legalny przez 18 miesięcy. Zwracamy uwagę, iż świadczenie pracy zdalnej w Polsce przez dłuższy okres (ponad 183 dni) może wiązać się z koniecznością opłacania w Polsce podatku dochodowego.

10. Jeśli w powiadomieniu wpisujemy określony wymiar godzinowy, a następnie wymiar godzin ulegnie zmianie (w dół/ w górę) - czy wystąpi obowiązek kolejnego powiadomienia? czy będzie możliwość zgłaszania zatrudnienia nie podając liczby godzin?

Przepisy nie wskazują, że w powiadomieniu należy podać wymiar godzinowy, co oznacza w naszej ocenie, że nie będzie wymagane ponowne powiadomienie w razie jego zmiany.

11. Czy musimy kierować na badania lekarskie wstępne przed podpisaniem umowy o pracę z Ukrainką?

Tak, obowiązują w tym zakresie analogiczne zasady jak obywateli Polskich. Zgodnie ze Specustawą o COVID-19, wstępnym badaniom lekarskim nie podlegają jednak osoby zatrudniane na stanowisko administracyjno-biurowe, jeżeli posiadają aktualne orzeczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań do pracy w warunkach pracy opisanych w skierowaniu na badania lekarskie i pracodawca stwierdzi, że warunki występujące u poprzedniego pracodawcy odpowiadają warunkom występującym na stanowisku pracy, na które przyjmowany jest pracownik. W praktyce, posiadanie takich dokumentów przez obywateli Ukrainy może być utrudnione.

12. Czy od dnia złożenia wniosku o ochronę czasową osoba może podjąć pracę?

Nie, cudzoziemiec będzie uprawniony do wykonywania pracy bez konieczności posiadania zezwolenia na pracę po uzyskaniu zaświadczenia potwierdzającego korzystanie z ochrony czasowej.

13. Jaki adres mają podać w umowie?

Adres zamieszkania czy miejsca, w którym aktualnie pracownik przebywa na co dzień.

14. Czy dokumentacja związana z zatrudnieniem musi być przygotowana w dwóch językach tj. ukraińskim i polskim?

Podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi, jest obowiązany m.in. do zawarcia z cudzoziemcem umowy w formie pisemnej oraz przedstawienia cudzoziemcowi przed podpisaniem umowy jej tłumaczenia na język zrozumiały dla cudzoziemca.

15.

Czy zatrudnienie może być przed wydaniem numer Pesel?

Tak, do zatrudnienia nie jest wymagany nr PESEL, przy czym będzie on niezbędny w późniejszym okresie (np. co celów wydania PIT-11).

16. *Czy jednak nr pesel nie jest konieczny dla pracownika? Co w przypadku konieczności wydania PIT-11?*

Do zawarcia umowy i podjęcia zatrudnienia nie jest wymagany nr PESEL, przy czym będzie on wymagany do innych czynności. Zgadza się, m. in. do wydania PIT-11.

17. *Czy minimalne wynagrodzenie dotyczy również umów zleceń z określoną stawką godzinową?*

Tak, również dotyczy to minimalnej stawki godzinowej.

18. *Mamy 2 pracodawców, którzy chcą zatrudnić cudzoziemca, jeden na 2000 brutto umowa zlecenia, drugi 1/4 1500 brutto umowa o prace, czy każdy pracodawców musi zapewnić minimalna płace 3010, czy liczy się suma?*

Nie, wysokość wynagrodzenia wymaganego przepisami może być sumą wynagrodzeń uzyskiwanych u różnych pracodawców.

19. *Zgłaszamy do ZUS z jakimś specjalnym kodem ?*

Od 16 maja 2021 r. weszły w życie przepisy wprowadzające obowiązek pracodawców oraz innych podmiotów, np. zleceniodawców do wskazywania zawodu wykonywanego przez pracownika podczas zgłaszania go do ZUS. Informacja o wykonywanym zawodzie powinna być raportowana poprzez podanie informacji o kodzie zawodu, zgodnym z klasyfikacją zawodów

określoną przez Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania.

DOFINANSOWANIA FIRMOWE

1. Czy zostały przewidziane jakiegokolwiek preferencje dla podmiotów rozliczających się w ramach CIT estońskiego?

Przepisy ustawy nie odnoszą się w żadnym miejscu wprost do przepisów o tzw. "estońskim CIT". Ustawa przewiduje korzystne rozwiązania dla firm, które niosą pomoc dla Ukrainy za pośrednictwem szerokiego spektrum organizacji, w tym m.in. organizacji pozarządowych i samorządów. Preferencja będzie polegała na możliwości ujęcia wydatków na tę pomoc w kosztach podatkowych. Kosztem uzyskania przychodów będą wydatki na wytworzenie lub cena nabycia rzeczy i praw przekazanych w ramach pomocy, jak również koszty poniesione z tytułu nieodpłatnych świadczeń (np. darmowej pomocy medycznej). Preferencja będzie obowiązywała od 24 lutego do 31 grudnia 2022 r.

2. Czy przekazanie przez firmę świadczeń pieniężnych będzie można zaliczyć do CIT jako KUP?

Potwierdzamy. Do kosztów uzyskania przychodów można zaliczyć wydatki na wytworzenie lub nabycie rzeczy lub praw będących przedmiotem darowizny, a także koszty poniesione z tytułu udzielenia nieodpłatnego świadczenia. Celem darowizny/swiadczenia musi być „przeciwdziałanie skutkom działań wojennych na terytorium Ukrainy”. Takie darowizny lub świadczenia muszą być przekazane od 24 lutego do 31 grudnia 2022 r. Ustawa wskazuje też, kto ma być obdarowanym lub beneficjentem świadczenia. Z przepisów wynika, że chodzi o wyspecjalizowane organizacje i instytucje. Na liście znajdują się:

- 1) Organizacje pożytku publicznego. Chodzi o organizacje opisane w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności

pożytku publicznego i o wolontariacie, a więc m.in. stowarzyszenia i fundacje.

- 2) Jednostki samorządu terytorialnego,
- 3) Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych,
- 4) Podmioty wykonujące działalność leczniczą lub działalność z zakresu ratownictwa medycznego w Polsce lub w Ukrainie.

Spełnienie powyższych warunków uprawnia do uwzględnienia tych wydatków w kosztach uzyskania przychodów.

3• *Pytanie co do art.13 ustawy: czy jeśli firma zapewnia zakwaterowanie i wyżywienie, ale jest pewnego rodzaju pośrednikiem, np. podpisuje umowę najmu, by móc zapewnić zakwaterowanie – czy jest uprawniona do takiego świadczenia? Może złożyć taki wniosek?*

Zgodnie z naszym rozumieniem intencji ustawodawcy tylko podmiot zapewniający zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy będzie uprawniony do złożenia wniosku o dofinansowanie. Jak rozumiemy intencje ustawodawcy, jeżeli np. lokal zostanie udostępniony obywatelom Ukrainy za wynagrodzeniem (z uwagi na fakt zawarcia umowy najmu), wtedy takie dofinansowanie najprawdopodobniej nie będzie przyznane.

4• *Czy firmy, które dają mieszkania uchodźcom też mogą ubiegać się o dofinansowanie czy tylko osoby prywatne?*

Zgodnie z brzmieniem przepisu dofinansowanie będzie przysługiwało każdemu podmiotowi. W związku z tym spółki/osoby prowadzące działalność gospodarczą również mogą ubiegać się o dofinansowanie wskazane w art. 13 ustawy.

5• *Czy darowizna przekazana Fundacji również podlega odliczeniu?*

Jeśli darowizna została przekazana fundacji przez osobę fizyczną podlega ona odliczeniu od podstawy opodatkowania w rocznym zeznaniu podatkowym na zasadach ogólnych (do wysokości 6% dochodu).

6. Czy koszty, które nasza spółka ponosi pomagając naszym pracownikom z Ukrainy można zaliczyć do kup (chodzi o koszty najmu mieszkania, zakwaterowania w hotelu, zakupu żywności i innych artykułów)

Niestety przepisy ustawy nie przewidują takiej opcji. Stąd, uwzględnienie takich wydatków w kosztach uzyskania przychodów może być kwestionowane.

7. Jeżeli firma zatrudnia u siebie obywateli z Ukrainy i zapewnia im zakwaterowanie, wyżywienie i transport do pracy, pracownicy Ci mogą skorzystać ze zwolnienia z PIT? Wg mnie z ustawy wynika, że zwolnienie jest tylko wtedy kiedy podmiot zatrudniający takiego pracownika, podpisze umowę z gminą i jeśli przekaże środki do jednej z czterech instytucji wymienionych w ustawie.

Potwierdzamy. Zgodnie z brzmieniem ustawy, zwolnienie jest możliwe w sytuacji gdy przedsiębiorca przekaże środki do organizacji wskazanej w art. 76 ustawy. Niestety przekazanie środków/zapewnienie świadczeń bezpośrednio pracownikowi spowoduje powstanie u niego dodatkowego przychodu z tytułu stosunku pracy.

8. A czy taka darowizna na rzecz fundacji jest zwolniona z VAT?

Co do zasady darowizna rzeczowa stanowi dostawę podlegającą opodatkowaniu VAT, istnieje wyjątek, w ramach którego przedsiębiorca może przekazać darowiznę i nie opłacać od niej VAT.

Darowizna może zostać zwolniona z opodatkowania VAT na podstawie art. 43 ust. 1 pkt. 16 Ustawy o VAT. W przepisie wymienione są następujące warunki:

- a) Odbiorcą darowizny musi być organizacja pożytku publicznego, wymieniona w art. 3 ust. 2 i 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego.
- b) Celem darowizny jest działalność charytatywna, prowadzona przez wymienione wyżej organizacje
- c) Przedmiotem darowizny są produkty spożywcze, z wyłączeniem alkoholu.

9. Czy darowizna jest zwolniona z VAT/ZUS / podatku?

Zgodnie z zasadami ogólnymi, darowizna otrzymana przez osobę fizyczną jest zwolniona z podatku od spadków i darowizn od kwoty/wartości nieprzekraczającej: 4 902 zł - dla osób należących do III grupy podatkowej. Wartość darowizny nie stanowi podstawy do obliczenia składek ZUS. Jeżeli osoba fizyczna nie prowadzi działalności gospodarczej, nie odprowadza też z tego tytułu VAT.

10. Jeżeli chcemy wspomóc pracowników polskich i wypłacać im darowizny za to, iż zaproponowali swoje mieszkania dla uchodźców z Ukrainy, to czy możemy to też zwolnić z podatku?

Niestety Specustawa nie przewiduje specjalnego zwolnienia z tytułu takich darowizn. Zgodnie z obowiązującymi przepisami darowizna jest zwolniona z podatku na zasadach ogólnych. Jak wynika z ustawy o podatku od spadków i darowizn, podatkowi nie podlega nabycie majątku o wartości nieprzekraczającej: 4 902 zł - dla osób należących do III grupy podatkowej. Tym niemniej w takiej sytuacji należałoby zweryfikować, czy przekazane darowizny nie zostaną uznane za przychód z tytułu umowy o pracę. Zalecamy dogłębną analizę tego tematu.

11. *Czy od darowizn bezpośrednio przekazanych dla Ukraińców czy też usług musimy odprowadzać VAT? Albo korygować VAT naliczony od zakupu towarów które są następnie przedmiotem darowizny. Chodzi mi o świadczenia bezpośrednio a rzecz Ukraińców bez pośrednictwa instytucji wskazanych w rozporządzeniu.*

W świetle przepisów o VAT darowizna rzeczowa (nie pieniężna) jest traktowana jako dostawa towarów. Tym samym, jeżeli podatnikowi przysługiwało prawo do odliczenia VAT, w momencie przekazania darowizny jest zobowiązany do naliczenia VAT należnego.

12. *Czy zerowa stawka VAT od sprzedanych produktów medycznych przez sklep medyczny na rzecz fundacji, która przekaże te produkty do szpitala na Ukrainie jest zasadna?*

Na tę chwilę, zgodnie z rozporządzeniem z 2 marca 2022 r. darowizna na rzecz fundacji nie jest objęta obniżoną, 0% stawką podatku. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 marca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie towarów i usług, dla których obniża się stawkę podatku od towarów i usług, oraz warunków stosowania stawek obniżonych (dziennikustaw.gov.pl)

DOFINANSOWANIA PRYWATNE

1. *Dałem schronienie 25 uchodźcom w moich prywatnych zasobach mieszkaniowych. Od czego zacząć, aby uzyskać refundację?*

W celu uzyskania refundacji niezbędne jest złożenie wniosku o którym mówi art. 13 ustawy. Aby złożyć wniosek o refundację należy skorzystać z wzoru,

który został określony w rozporządzeniu. Poniżej znajduje się link do rozporządzenia wraz z wnioskiem o świadczenie pieniężne: <https://dziennikustaw.gov.pl/D2022000060801.pdf>

2. Jeśli ktoś przyjął do siebie rodzinę z Ukrainy, to w którym momencie powinien złożyć wniosek o świadczenie w postaci 40 zł na os na dobę. Gdzie znaleźć wzór takiego wniosku i gdzie go złożyć.

Wszystkie szczegóły dotyczące stosownego wniosku zostały określone w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 13 ustawy. Wniosek będzie należało złożyć do urzędu gminy. Poniżej znajduje się link do rozporządzenia wraz z wnioskiem o świadczenie pieniężne: <https://dziennikustaw.gov.pl/D2022000060801.pdf>

3. Jak ubiegać się w gminie o środki 40 zł - wniosek i gdzie składamy? na jaki czas przewidziane jest wsparcie?

Wszystkie szczegóły dotyczące stosownego wniosku zostały określone w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 13 ustawy. Wniosek będzie należało złożyć do urzędu gminy. Świadczenie pieniężne będzie przyznawane na okres nie dłuższy niż 60 dni. Zgodnie z ustawą okres wypłaty będzie mógł zostać przedłużony w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Poniżej znajduje się link do rozporządzenia wraz z wnioskiem o świadczenie pieniężne: <https://dziennikustaw.gov.pl/D2022000060801.pdf>

4. A do jakiego urzędu zgłosić się po to świadczenie pieniężne 300 zł na osobę?

Zgodnie z art. 31 ust. 2 ustawy organem właściwym w sprawach jednorazowego świadczenia pieniężnego jest wójt, burmistrz, prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce pobytu.

5. Mam u siebie 9 osobową rodzinę z Ukrainy, ale "dostałam" ich ze sztabu pomocy, a nie z Urzędu Gminy. Czy będę mogła liczyć na wsparcie gminy zgodnie z Art. 13 Specustawy? Rodzina może u mnie mieszkać tak długo jak będzie potrzeba

Czytając literalne brzmienie art. 13 omawianej ustawy świadczenie pieniężne może być przyznane każdemu podmiotowi, który zapewni zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy. W związku z tym w naszym rozumieniu będzie mogła Pani liczyć na wsparcie gminy w tym zakresie.

6. Rozumiem, że do złożenia wniosku o 300+ lub 500+ są już wymagane numery PESEL dla członków rodziny ukraińskiej?

Zgodnie z art. 31 ustawy obywatelowi Ukrainy przysługuje jednorazowe świadczenie pieniężne w sytuacji gdy jego pobyt na terenie Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny (spełnia warunki określone w art. 2 ustawy) i który został wpisany do rejestru PESEL.

7. Mechanizm wsparcia przewidywany jest na dwa miesiące, co potem? Jak wygląda sytuacja legislacyjna gdy uchodźca nie opuści kwatery po upływie wcześniej ustalonego terminu? Co z zakazem przeprowadzania eksmisji w warunkach ogłoszonego stanu epidemii obowiązującego w Polsce?

Zgodnie z art. 13 w szczególnie uzasadnionych przypadkach okres wypłaty świadczenia może zostać przedłużony. W art. 68 ustawy wskazano, że przepisy o ochronie praw lokatorów oraz zakaz przeprowadzenia eksmisji w warunkach ogłoszonego stanu epidemii nie obowiązują w przypadku użyczenia obywatelowi Ukrainy budynku lub jego części w celu tymczasowego zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych.

8. Witam, mam pytanie wynajmuje od roku mieszkanie rodzinie z Ukrainy pracują oboje i płacą za wynajem. Od 11 marca 2022 dojechały 4 osoby dorosłe i dwoje dzieci. Co teraz mam zrobić, aby nie zostać z uchodźcami na utrzymaniu a co najważniejsze z opuszczeniem mieszkania. Czy nadanie nr pesel to również wiąże się z meldunkiem?

Zgodnie z art. Art. 688(2) KC najemca nie może bez zgody wynajmującego oddać lokalu lub jego części do bezpłatnego używania ani go podnająć. Dodatkowo, zgodnie z art. 68 specustawy, przepisy o ochronie praw lokatorów nie obowiązują w przypadku użyczenia lokalu obywatelowi Ukrainy, który przyjechał do Polski w związku z działaniami wojennymi.

Aktualnie obowiązujące przepisy umożliwiają nadanie numeru PESEL dla cudzoziemca bez meldunku.

9. Czy w przypadku chęci zwolnienia mieszkania można przenieść osoby z Ukrainy w inne miejsce i wtedy jak to zrobić i gdzie?

Ustawa niestety nie reguluje tej kwestii. Kwestia ta wymaga indywidualnej analizy.

10. Czy dzieci Ukrainki, które przyjechały z babcią z Ukrainy po 24.02., a których matka Ukrainka posiada czasowy pobyt w Polsce od kilku lat, będą miały prawo do świadczeń 500+? Matka pracowała w PL, dzieci mieszkały na stałe z Babcią na Ukrainie. Teraz sprowadziła je do Polski w związku z konfliktem zbrojnym

Zgodnie z informacją znajdującą się na stronie ZUS świadczenie 500+ mogą otrzymać obywatele Ukrainy, którzy zamieszkują na stałe w Polsce. Obywatel Ukrainy starający się o świadczenie 500+ powinien dołączyć do

wniosku dokument potwierdzający legalność pobytu cudzoziemca w Polsce i dostęp do rynku pracy. Świadczenie w postaci 500 Plus rodzic może otrzymać na każde dziecko do ukończenia przez nie 18 lat, jeśli dziecko mieszka z nim wspólnie oraz pozostaje na jego utrzymaniu. W związku z tym w naszej opinii dzieci będą miały prawo do świadczenia 500 +.

11. Czy dobrze rozumiem, że na gruncie specustawy zatrudniony na podstawie umowy o pracę ob. Ukrainy nie ma potrącanego pit ani ZUS?

Ustawodawca nie zawarł takiej informacji w ustawie. Wprowadzono jedynie rozwiązanie, które umożliwia dostęp do polskiego rynku pracy obywatelom Ukrainy, których pobyt został uznany za legalny.

Warto zapytać.

Edyta Defańska-Czujko

partner w CRIDO Legal

T: +48 728 909 680

E: edyta.defanska-czujko@crido.pl

Michał Wodnicki

partner w CRIDO

T: +48 538 626 921

E: michal.wodnicki@crido.pl

Michał Panek

Manager w CRIDO

T: +48 602 769 269

E: Michal.panek@crido.pl

Olga Senychak

Senior Immigration Consultant

T: +48 538 819 931

E: olga.senychak@crido.pl